

DEMOCRAȚIA CONTEAZĂ - PARTICIPĂ!

**Ghid informativ electoral -
Aleggerile Parlamentare**

Chișinău, 2018

Introducere

Democrația înseamnă alegeri libere și corecte, dar și un mediu politic în care cetățenii participă activ la procesul decizional.

În contextul adoptării sistemului de vot mixt de către Parlamentul Republicii Moldova, Comisia Electorală Centrală a elaborat Ghidul electoral informativ „Democrația contează – Participă!”.

Ghidul include, explicate în detaliu, noile prevederi ale Codului Electoral care vizează scrutinul parlamentar: organizarea alegerilor, procedura de vot, înregistrarea candidaților, harta circumscripțiilor electorale etc.

Tiraj: 8500 ex.

Kingdom of the Netherlands

“Acest material este realizat în cadrul Proiectului “Consolidarea democrației în Moldova prin alegeri incluzive și transparente” implementat de PNUD Moldova cu suportul finanțier al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Ambasadei Marii Britanii la Chișinău prin intermediul Fondului pentru Buna Guvernare și al Ambasadei Olandei prin Programul Matra.”

Votează - Democrația contează!

Alegerile parlamentare în Republica Moldova se desfășoară cu respectarea caracterului universal, egal, direct, secret și liber exprimat al votului.

Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a alege și de a fi aleși, indiferent de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Au drept de vot cetățenii care au vîrstă de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv.

Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului. Parlamentul Republicii Moldova se alege pentru un mandat de 4 ani.

Alegeri Parlamentare - Cum sunt aleși deputații?

Următoarele alegerile parlamentare ordinare se vor efectua în baza unui sistem de vot mixt: sistemul reprezentării proporționale și sistemul majoritar.

În circumscripția națională (care cuprinde întreg teritoriul Republicii Moldova și secțiile de votare din străinătate) se aleg 50 de deputați în baza votului reprezentării proporționale (pe liste de partid închise).

În circumscripțiile uninominale se aleg 51 de deputați în baza votului majoritar, câte unul de la fiecare circumscripție, inclusiv de la circumscripțiile constituite pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului și pentru alegătorii din afara țării.

În cadrul alegerilor parlamentare, fiecare alegător are dreptul să voteze cu două buletine de vot - unul pentru circumscripția națională și celălalt pentru circumscripția uninominală. Fiecare vot are putere juridică egală.

SISTEMUL ELECTORAL MIXT

50

51

101
DEPUTAȚI

PROPORTIONAL

ALEGĂTORII VOTEAZĂ PARTIDUL SAU BLOCUL ELECTORAL PENTRU CIRCUMSCRIȚIA NAȚIONALĂ

MANDATELE DE DEPUTAT SE DISTRIBUIE PROPORTIONAL ÎN BAZA NUMĂRULUI DE VOTURI OBTINUTE DE FIECARE PARTID/ BLOC ELECTORAL

UNINOMINAL

ALEGĂTORII VOTEAZĂ CANDIDATUL/ CANDIDATA ÎN CIRCUMSCRIȚIA UNDE ÎȘI AU ÎNREGISTRAT DOMICILIUL

CANDIDATUL/CANDIDATA CU CEL MAI MARE NUMĂR DE VOTURI DINTR-O CIRCUMSCRIȚIE VA OBȚINE MANDATUL DE DEPUTAT

1 CIRCUMSCRIȚIE = 1 MANDAT

11

CIRCUMSCRIȚII
MUN. CHIȘINĂU

2

CÂTE
CIRCUMSCRIȚII
MUN. BĂLȚI
UTA GĂGĂUZIA
TRANSNISTRIA

31

CIRCUMSCRIȚII
ÎN RESTUL ȚĂRII

3

CIRCUMSCRIȚII
PESTE HOTARE

Cum se stabilesc circumscripțiile electorale și secțiile de votare?

51
CIRCUMSCRIPTII

Prin Hotărârea Guvernului nr. 970 din 15.11.2017, au fost aprobată 51 de circumscripții (dintre care 2 pentru cetățenii ce au domiciliul pe teritoriul din stânga Nistrului și 3 pentru cetățenii din afara țării).

1 CIRCUMSCRIPTIE
= 55 000 - 60 000
ALEGATORI

Baza de calcul pentru formarea circumscripțiilor uninominale constituie numărul alegătorilor înscrși în listele electorale la fiecare secție de votare de la ultimele alegeri generale. Astfel, o circumscripție din țară cuprinde între 55 000 și 60 000 de alegători cu drept de vot.

Locuitorii din stânga Nistrului vor vota în secții amplasate pe teritoriul Republicii Moldova aflate sub jurisdicția constituțională a autorităților publice centrale.

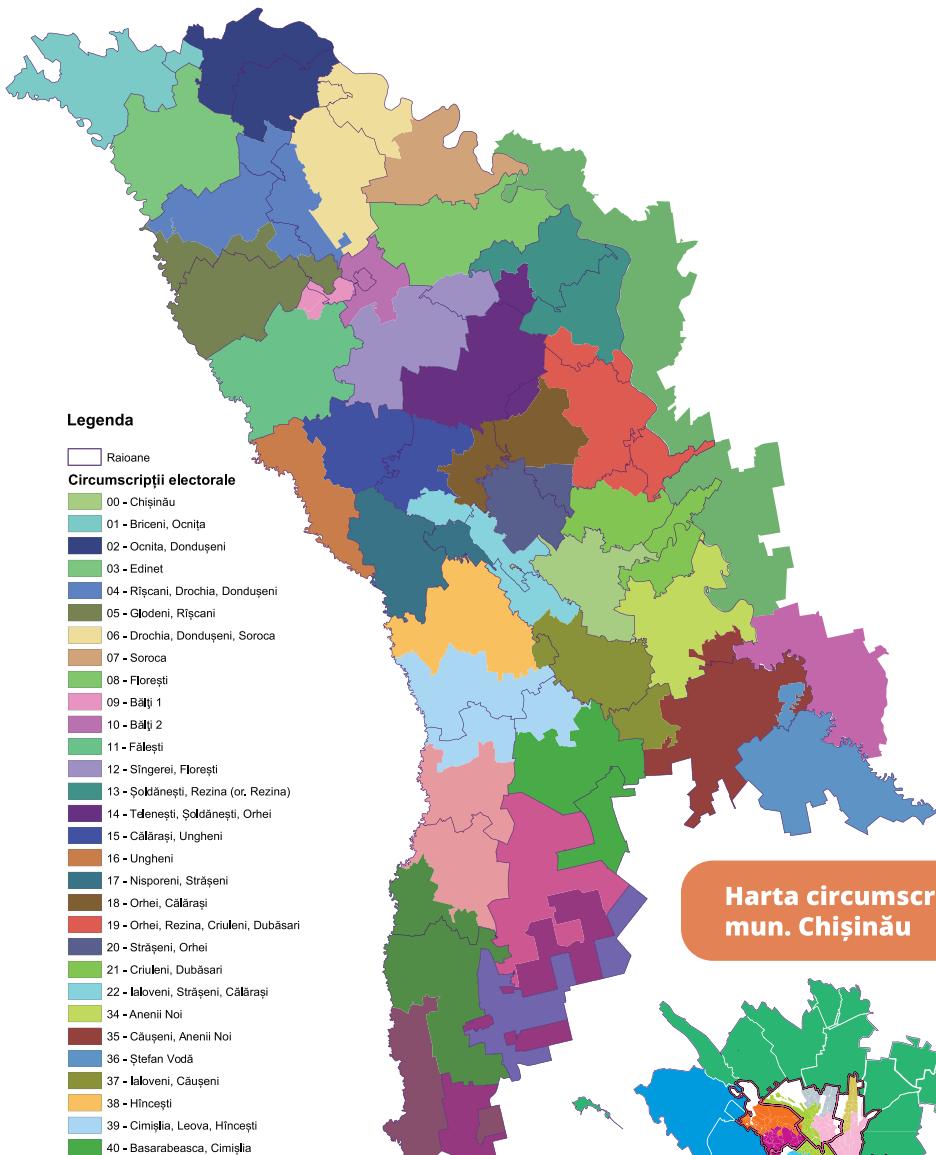

Alegătorii aflați în afara țării vor vota în secțiile de votare constituite peste hotare. Pentru reprezentarea cetățenilor Republicii Moldova aflați în afara țării au fost constituite 3 circumscripții uninominale: o circumscripție la Est de Republica Moldova, o circumscripție la Vest de Republica Moldova și una pentru Statele Unite ale Americii și Canada.

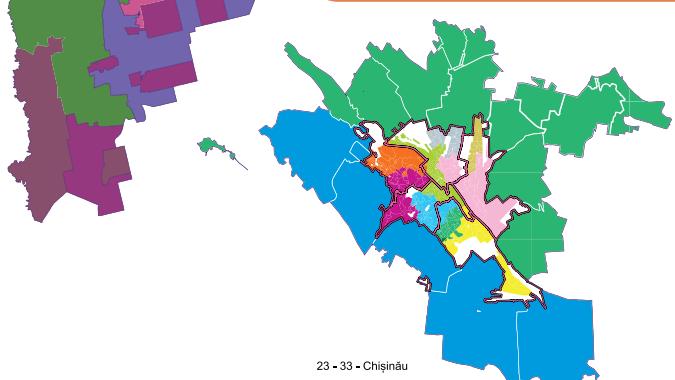
Circumscripții uninominale peste hotarele țării

Harta circumscripțiilor electorale în republică

Harta circumscripțiilor
mun. Chișinău

Alegerea deputatului în Parlament în circumscripția uninominală (principiul teritorial)

Candidații la funcția de deputat pot fi persoanele cu drept de vot care au împlinit, inclusiv în ziua alegerilor, vârsta de 18 ani și dețin cetățenia Republicii Moldova.

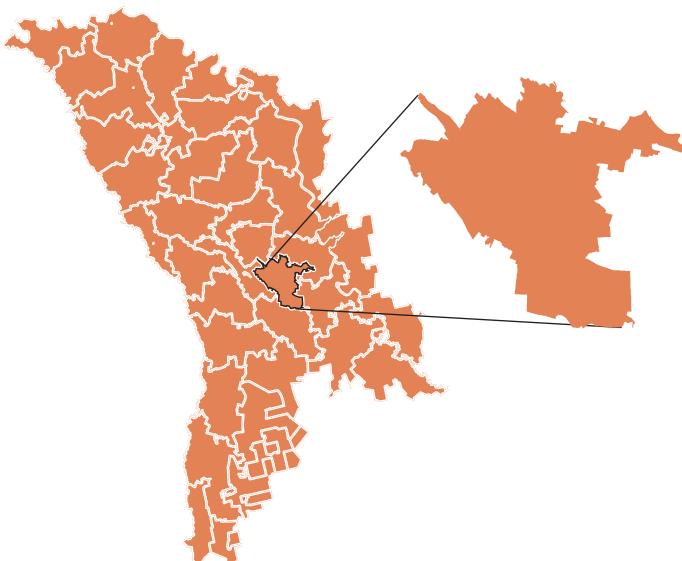
Pentru a fi înregistrat în calitate de candidat pentru circumscripția uninominală, persoana va prezenta consiliilor electorale de circumscripție liste de subscripție care vor conține semnăturile a cel puțin 500 și cel mult 1000 de susținători cu drept de vot care domiciliază în circumscripția uninominală unde acesta intenționează să candideze.

Persoanelor ce doresc să candideze în circumscripțiile uninominale constituite pentru localitățile din stânga Nistrului și peste hotarele țării, vor putea colecta semnături pentru susținerea lor din oricare circumscripție.

Pentru promovarea înregistrării candidatelor femei în alegeri, Parlamentul a decis ca acestea să prezinte semnăturile a cel puțin 250 și cel mult 500 de susținători cu drept de vot din circumscripția unde candidează.

Alegerea deputatului în Parlament în circumscripția națională (lista de partid)

O persoană poate fi inclusă de partid/bloc în lista de candidați pentru circumscripția națională și poate candida concomitent și într-o singură circumscripție uninominală din partea același concurent electoral sau în calitate de candidat independent. O listă de candidați pentru circumscripția națională va contine cel puțin 30 și cel mult 55 de persoane. Candidații independenți nu participă la alegeri în circumscripția națională.

În cazul în care, candidatul ales în circumscripția uninominală a fost ales și pe lista de partid în circumscripția națională, se consideră că a fost ales doar în circumscripția uninominală și nu va fi luat în calcul la atribuirea mandatelor în baza listei de partid.

Pentru a afla care este numărul de mandate atribuit fiecarui partid/bloc electoral care a trecut pragul electoral, CEC:

- Determină numărul de voturi necesare pentru obținerea unui mandat din cele 50 atribuite circumscripției naționale. Astfel, se împart voturile valabil exprimate pentru toți concurenții electoralii în ansamblu pe țară la 50 și obținem un coeficient electoral.
- Împarte numărul de voturi valabil exprimate obținut de fiecare partid/bloc electoral la coeficientul electoral și obține numărul de mandate de deputat ce revine fiecarui concurent. Numerele după fracție mai mari de 5 se rotunjesc în partea crescândă, iar cele de 5 și mai mici se rotunjesc în partea descreșcândă.
- Repartizează, succesiv, numărul mandatelor de deputat rămase nedistribuite, câte unul fiecarui concurent, în ordine descreșcândă, începând cu concurențul electoral care a obținut cel mai mare număr de mandate.

Rezultatele votării în circumscripția națională și în circumscripțiile uninominale sunt separate în mod clar și nu depind unele de altele la distribuirea mandatelor.

Înregistrarea prealabilă online și pe suport de hârtie

Înregistrarea prealabilă are scopul de a:

Stabili numărul estimativ al alegătorilor aflați peste hotare în vederea deschiderii secțiilor de votare suplimentare;

Stabili numărul estimativ de cetăteni cu domiciliu în localitățile din stânga Nistrului care vor vota la secțiile de votare cu sediul pe teritoriul Republicii Moldova aflat sub jurisdicția constituțională a autorităților publice centrale;

Stabilirea numărului estimativ al buletinelor de vot ce vor fi distribuite secțiilor de votare respective.

Pentru a te înregistra:

Accesează pagina web www.alegator.md și selectează opțiunea **Înregistrarea prealabilă**;

Identifică-te în program. Introdu datele personale (IDNP-ul, data, luna, anul nașterii);

Selectează țara, regiunea și localitatea unde te vei afla în ziua alegerilor și introdu adresa personală de e-mail;

Notă! Aplicația va identifica imediat (după IDNP), dacă cetățeanul domiciliază în stânga Nistrului.

Verifică-ți poșta electronică și accesează link-ul primit;

Confirmă declarația de participare la votare. Dacă ai confirmat declarația, îți asumi răspunderea pentru datele introduse.

Înregistrarea prealabilă poate fi depusă și pe suport de hârtie – o cerere semnată individual sau colectiv (modelul este plasat pe pagina www.cec.md) va fi depusă la misiunile diplomatice și/sau oficiile consulare ale Republicii Moldova și/sau la Comisia Electorală Centrală.

Votarea în țară

- Alegătorul votează la secția de votare din circumscripția uninominală pe teritoriul căreia își are domiciliul valabil, înscris în actul de identitate.
- La alegerile parlamentare în circumscripțiile uninominale participă DOAR alegătorii care au domiciliul în circumscripția uninominală respectivă.
- Alegătorii cu domiciliul în localitățile din stânga Nistrului, vor vota la secțiile de votare distincte deschise pe teritoriul Republicii Moldova aflat sub jurisdicție constituțională a autorităților publice centrale.

Actele în baza cărora poți vota în țară

Pe teritoriul Republicii Moldova alegătorii votează în baza:

- Buletinului de identitate cu fișă de însoțire;
- Buletinul de identitate provizoriu cu mențiunile privind cetățenia Republicii Moldova, domiciliul titularului;
- Legitimația de serviciu pentru militarii în termen;
- Livretul eliberat de Centrul Serviciului Civil pentru persoanele care satisfac serviciul civil (de alternativă).

Verificarea datelor în Registrul de Stat al Alegătorilor (RSA) și în lista electorală

- Registrul de stat al alegătorilor reprezintă un sistem informațional unic integrat de evidență a alegătorilor din Republica Moldova. Acesta conține toate persoanele cu drept de vot și este creat în baza Registrului de stat al populației.
- Cetățenii pot verifica corectitudinea datelor sale incluse în RSA, accesând pagina web - www.alegator.md, și introducând IDNP-ul din actul de identitate.
- Listele electorale sunt printate de Comisia Electorală Centrală, separat pentru fiecare secție de votare, cu 25 de zile până în ziua alegerilor. Începând cu 20 de zile înainte de alegeri și până în ziua alegerilor, alegătorul se poate adresa la secția de votare pentru a verifica corectitudinea întocmirii listei electorale. El are dreptul să solicite includerea/excluderea sa, corectarea altor erori comise la înscrierea datelor despre sine sau despre alții alegători. Pentru efectuarea oricărora modificări, este necesară prezentarea actului de identitate și/sau alte documente doveditoare.

Votarea peste hotarele țării

Cetățenii Republicii Moldova care se află peste hotare își pot exercita dreptul de vot la orice secție de votare constituită în afara țării, în condițiile stabilite în regulamentul aprobat de Comisia Electorală Centrală.

Lista secțiilor de votare va fi plasată pe pagina oficială a Comisiei Electorale Centrale – www.cec.md, după constituirea acestora - cu **35 de zile** până în ziua alegerilor.

Actele în baza cărora poți vota peste hotarele țării:

Pașaportul cetățeanului Republicii Moldova;

Livretul de marinar;

Nu se permite votarea în baza buletinului de identitate!

Când și cum votezi?

 Votarea se efectuează într-o singură zi, între orele 7.00 și 21.00, ora locală a țării unde se află secția de votare.

 Alegătorul prezintă operatorului actul de identitate. Operatorul introduce datele din actul de identitate în calculator, iar sistemul va semnala dacă persoana are dreptul să voteze, dacă este arondată anume la această secție de votare și dacă nu a mai votat la scrutinul respectiv.

Notă!

Veți fi înscris în lista electorală suplimentară de secretarul biroului electoral dacă nu sunteți înscrisi în lista electorală de bază și faceți dovada că aveți dreptul să votați la secția de votare la care v-ați prezentat.

 Prezintă membrului biroului electoral al secției de votare actul de identitate.

 Semnează în lista electorală în dreptul numelui său.

 Membrul biroului secției de votare aplică în actul de identitate al alegătorului ștampila cu mențiunea care confirmă votarea în ziua respectivă și înmânează buletinele de vot.

 Buletinele de vot se completează de alegător numai în cabina pentru vot secret, prin aplicarea unei singure ștampile pe fiecare buletin.

 Buletinele de vot se pliază și se introduc în urna de vot.

ATENȚIE!

✗ Se interzice scoaterea buletinului de vot din incinta secției de votare.

✗ Alegătorilor li se interzice să efectueze filmări foto și video în incinta secției de votare.

✗ Puteți să vă exercitați dreptul de vot doar la o singură secție de votare.

7.1 Date despre CEC și CICDE

COMISIA ELECTORALĂ CENTRALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

PENTRU INFORMAȚII SUPLIMENTARE:

📍 STR. VASILE ALECSANDRI 119,
CHIȘINĂU, REPUBLICA MOLDOVA

🌐 WWW.CEC.MD

🌐 WWW.VOTEAZA.MD

🌐 WWW.ALEGATOR.MD

✉️ INFO@CEC.MD

📞 (+373) 22 251 451; FAX: (+373) 22 234 047

FACEBOOK /CECMOLDOVA

TELEGRAM /COMUNICARECEC

CENTRUL DE INSTRUIRE CONTINUĂ

ÎN DOMENIUL ELECTORAL

📍 STR. VASILE ALECSANDRI 119,
CHIȘINĂU, REPUBLICA MOLDOVA

🌐 WWW.CICDE.MD

✉️ INFO@CICDE.MD

📞 (+373) 22 260 914

FACEBOOK /CICDE

